

Отже, дана проблема є досить поширеною, тому постає питання щодо профілактики вигорання як чинника професійної деформації. Одним із поширених способів збереження та покращення психологічного здоров'я працівників органів поліції є використання соціально-психологічного тренінгу в межах психологічного супроводження та професійної підготовки. Перспективним напрямом подальшої роботи є розроблення психотехнологій розвитку стресостійкості та ресурсозбереження працівників поліції на етапі фахової підготовки, а також складність умов професійної діяльності поліцейського актуалізує застосування технологій збереження та покращення психологічного здоров'я працівників, а також психологічного супроводу, зокрема використання психотренінгових технологій [1, с. 51; 3, с. 99].

Література

1. Весна О.О., Шляхи покращання та збереження психологічного здоров'я працівників поліції / О.О. Весна // Філософські, методологічні та психологічні проблеми права : Матеріали VII Всеукраїнської науково-теоретичної конференції (Київ, 11 листопада 2017 року) – К. – 2017. – С. 48-51.
2. Водопьянова Н. Е. Синдром выгорания: диагностика и профилактика / Н. Е. Водопьянова, Е. С. Старченкова. – 2-е изд. – СПб. : Питер, 2009. – 336 с.
3. Доценко В. В. Психологічні ресурси подолання стресових ситуацій працівниками поліції на етапі фахової підготовки / В.В. Доценко // Філософські, методологічні та психологічні проблеми права : Матеріали VII Всеукраїнської науково-теоретичної конференції (Київ, 11 листопада 2017 року) – К. – 2017. – С. 96-99.
4. Славнов С.В. Структурно-динамические характеристики образа успешного профессионала налоговой полиции / С.В. Славнов // Психологический журнал. – 2003. – №1. – С. 82-90.
5. Хайрулін О.М. Психологія професійного вигорання військовослужбовців / О. М. Хайрулін; за наук. ред. А.В. Фурмана. – Тернопіль: ТНЕУ, 2015. – 220 с.

Недря Кирило Михайлович,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри філософії
та політології факультету
економіко-правової безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ УЧАСНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ (УЧАСНИКІВ АТО): СУЧАСНИЙ СТАН ТА МАЙБУТНІ ПЕРСПЕКТИВИ

Одним з ключових показників розвитку громадянського суспільства завжди був і залишається таким рівень розвитку і впливу на прийняття владних рішень так званого «третього сектору», або форм організації

громадськості у вигляді різного роду організацій, спілок, товариств, тощо. За ідеальних умов, саме вони виступають модераторами повістки дня щодо нагальності існуючих в суспільстві проблем, збираючи інформацію по ним, систематизуючи, аналізуючи і, подекуди, пропонуючи вже готові рішення. Окрім того, саме вони частково є кадровим резервом у формуванні як політичної еліти так і державної служби. На теперішній момент, в силу наявного збройного конфлікту на теренах України, постійно збільшується кількість осіб, що мають статус учасника бойових дій, або учасника антитерористичної операції. Так, станом на 2 травня 2018 р. налічується вже 335 тис. 303 особи, яким згідно Порядку надання статусу учасника бойових дій особам, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 №413 такий статус надано.

Безумовно, що така кількість осіб з відповідним статусом, створює низку викликів перед державною владою та суспільством зокрема. В першу чергу, дана категорія громадян є пільговою (22 пільги згідно чинного законодавства), що створює навантаження на фінансово-економічну систему та систему соціального забезпечення, що додатково ускладнюється специфічними потребами даної категорії осіб (наприклад психологічна реабілітація). Подекуди нерегульованість та неузгодженість у законодавчому полі, породжує наскрізні проблеми для системи державного управління в цілому. Окрім того, така кількість осіб є досить значним сегментом електорального поля, що, безумовно, додатково привертає увагу різних політичних гравців (показовим у цьому сенсі стали минулі вибори Народних депутатів України, коли у всіх партійних списках знаходилися представники силових відомств, що безпосередньо приймали участь у Антитерористичній операції).

Все вищезазначене, створює конфліктність у взаєминах за вертикаллю «влада - суспільство» та породжує необхідність самоорганізації даної категорії населення.

На теперішній момент, згідно з обліком Міністерства юстиції України, громадських організацій, які в свою назву включили абревіатуру «АТО» чи словосполучення «учасники бойових дій», існує від 500 до 800. При цьому, низка організацій має відокремлені підрозділи, тому, якщо врахувати і їх, цифра 500-800 виявляється цілком реальною і динамічно зростаючою. Це дуже багато. Тому, логічно виникають питання щодо їх ефективності та взагалі доцільності існування.

Тут треба задатися дуже простим питанням: для чого ці організації створювалися, яка їхня мета і які конкретні результати роботи. Я не зважаючи на те, що особисто маю відношення до цієї сфери, буду в змозі назвати бодай 20 організацій, які помітні, які на слуху.

Досить велика кількість цих організацій була створено в ході

передвиборчого процесу в територіальні органи місцевого самоврядування в 2015 році. Зачасту – я не кажу про більшість – були випадки, коли, наприклад, місцеві органи влади, керівники якихось селищних рад, розуміючи власні сумнівні електоральні позиції, намагалися збільшити власну підтримку за рахунок електоральної гри з метою пошуку прихильності учасників бойових дій/АТО. Шляхом створення штучних, як зараз модно казати, «фейкових» громадських організацій учасників бойових дій/АТО.

Наприклад, хлопцям пропонувався певний земельний ресурс, за них здійснювалася реєстрація юридичних аспектів, збирався актив з 10-15 людей, які ходили в формі, підтримували ініціативи місцевого лідера, який претендував на обрання на державну посаду. Таким чином, ці організації були із самої появи «кишеньковими». І розраховувати на їхню притомність в соціальних ініціативах і конкретних справах, якусь стабільність чи ефективність не доводиться.

Також не слід забувати, що низка організацій, насамперед, у 2014-2015 рр., створювалися все ж для вирішення конкретних поточних, вкрай гострих на той момент питань для ветеранів. Наприклад, отримання статусу учасника бойових дій (УБД). Згодом вони побачили, що система еволюціонує, і ці критичні питання вже доволі непогано реалізуються державними органами. Головними проблемними моментами, на яких фокусували увагу ці ветеранські організації (окрім статусу УБД) були такі: забезпечення земельними ділянками учасників АТО, соціальний захист учасників АТО, лікування, соціальна реабілітація учасників АТО. Частина з них фактично виконала свою роль на певному етапі, а у подальшому просто не змогли віднайти свою нішу, чи то витримати конкуренцію з іншими. Велику роль у цьому відіграла і продовжує відігравати пасивність самих учасників бойових дій, які де-факто є досить вразливою категорією щодо маніпулювання.

Слід відзначити і еволюціонування державних структур у напрямку співпраці з організаціями зазначеної категорії. Так, у низці державних органів (Міністерство соціальної політики, Міністерство оборони, Державна служба України у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції, та ін.) створено громадські ради, які включили в себе представників громадського сектору, а також окремі представники руху є радниками при певних посадовцях, що, безумовно, сприяє поліпшенню комунікації.

Дещо змінилися і основні напрямки діяльності громадських організацій. З вирішенням нагальних проблем, на передній план поступово виходять проблеми ре соціалізації учасників бойових дій, тобто включеності їх у соціальні структури. В першу чергу увага приділяється питанням підвищення кваліфікації, перенавчання, а також стимулювання до реалізації власного потенціалу шляхом створення різного роду підприємницьких форм діяльності (здебільшого малий бізнес). При чому, є досить успішні приклади,

як то «Ветерано груп», яка побудована у сфері надання послуг і включає в себе службу таксі, заклади громадського харчування, охоронну структуру, кулінарію, тощо, а починалася лише з невеликої піцерії.

Вцілому ж, більшість процесів у секторі громадських організацій учасників бойових дій та АТО, все ще залишаються стихійними. Відсутня системна координація між учасниками та продовжуються процеси створення нових організацій, а не об'єднання вже існуючих. Проте, можна виділити і позитивні моменти, як то мобільність у представленні інтересів, а також робота з інноваційними напрямками ре соціалізації, що активно підтримується організаціями з міжнародним досвідом, а також представниками інших країн. Також показовим є намагання даної категорії громадського сектору виконувати одну зі своїх головних функцій – продукувати нових лідерів громадської думки, а отже і потенційної політичної та управлінської еліти.

Література

1. Постанова Кабінету міністрів України «Про затвердження Порядку надання та позбавлення статусу учасника бойових дій осіб, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення від 20 серпня 2014 р. № 413. – режим доступу до публікації: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/413-2014-%D0%BF>.

2. Державна служба у справах ветеранів війни та учасників антитерористичної операції. Інформація щодо надання статусу «учасник бойових дій» станом на 2 травня 2018 р. – режим доступу до публікації: <http://dsvv.gov.ua/dostup-do-publichnoji-informatsiji/informatsiya-schodo-nadannya-statusu-uchasnyka-bojovyh-dij.html>.

3. Кушнір А. Ресоціалізація учасників АТО – ключова проблема повернення ветеранів до соціуму. – режим доступу до публікації: <http://opk.com.ua/%D1%80%D0%B5%D1%81%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%B%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F-%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D1%96%D0%B2-%D0%B0%D1%82%D0%BE-%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87%D0%BE>.

Палагута Вадим Іванович,
доктор філософських наук, професор,
заведуючий кафедрою інженерної
педагогіки Национальній
металургічеської академії України

ПРОБЛЕМЫ ГРАЖДАНСКОЙ ИДЕНТИЧНОСТИ В СОВРЕМЕННОМ УКРАИНСКОМ ОБЩЕСТВЕ (КТО МЫ?)

Сейчас для украинского общества весьма актуальным звучит вопрос известного американского социального мыслителя С. Хандингтона, который более десяти лет тому назад написал в своей книге «Кто Мы?: Вызовы